

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក.)

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ

កំណែលើកទី ១៩

ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨

សេចក្តីសង្ខេប	3
I. សេចក្តីផ្តើម	4
II. វិធានការដែលអាចជួយបញ្ចប់ផែនការបានចាប់ពីសំណុំរឿង	10
III. ផែនការបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេត	13
ក. ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត	13
ខ. អង្គបុរេជំនុំជម្រះ	14
IV. ផែនការបញ្ចប់សវនាការ	16
ក. សំណុំរឿង០០២/០២	17
ខ. សំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ និង សំណុំរឿង០០៤	20
V. ផែនការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខ	21
ក. សំណុំរឿង០០២/០២	21
ខ. សំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ និងសំណុំរឿង០០៤	21
VI. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	22

ឧបសម្ព័ន្ធ ៖ តារាងកំណត់ពេលវេលាតាមការគ្រោងទុកសម្រាប់ការបញ្ចប់ផែនការ ដែលមានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ។

សំគាល់៖

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានកែសម្រួលរៀងរាល់មួយត្រីមាសម្តង ក្នុងគោលបំណងរៀបចំផែនការ។ មាតិកានៃគម្រោងនេះ រួមមានការប៉ាន់ប្រមាណនូវពេលវេលាសម្រាប់សំណុំរឿងដែលនៅសេសសល់នៃ អ.វ.ត.ក. គិតត្រឹមពេលនៃការកែសម្រួលនេះ។ កត្តាមួយចំនួន ក្នុងនោះរួមមានការវិវត្តនៃដំណើរការនីតិវិធី គឺអាចមានឥទ្ធិពលទៅលើការប៉ាន់ប្រមាណទុកទាំងនេះ។ ហេតុដូច្នេះពេលវេលាដែលគ្រោងទុកទាំងឡាយមិនផ្ទុះបញ្ចាំងតម្រូវការតាមផ្លូវច្បាប់ទៅលើព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗខុសៗគ្នានឹងត្រូវសម្រេចនៅពេលណានោះឡើយ។ គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានរៀបចំនិងចេញដោយការិយាល័យរដ្ឋបាល ដោយមានការចូលរួមយោបល់ពីការិយាល័យតុលាការទាំងអស់។

សេចក្តីសង្ខេប

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (“អង្គជំនុំជម្រះ”) ត្រូវបានរៀបចំឡើងជាលើកដំបូងនៅខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤ ដោយឆ្លងកាត់ការពិគ្រោះពិភាក្សាយោបល់ពីសំណាក់ការិយាល័យរដ្ឋបាល ជាមួយនឹងចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះផ្សេងៗ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងសហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទិននឹងការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគាត់។ នេះគឺជាការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពប្រចាំត្រីមាសទី១៩ នៃគម្រោងបញ្ចប់ផែនការនេះដែលបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨។

នៅក្នុងកំឡុងត្រីមាសនេះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដំណោះស្រាយចំនួនពីរផ្សេងគ្នាក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ប្រឆាំងនឹង មាស មុត។ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានប្រកាសសេចក្តីសង្ខេបសំអាងហេតុ និងចំណុចសេចក្តីសម្រេចនៃសាលក្រម ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ ប្រឆាំងនឹង នួន ជា និង ខៀវ សំផន។

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការនេះត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ក្នុងគោលបំណងដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីស្ថានភាព នៃដំណើរការនីតិវិធីតុលាការគិតត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨។

I. សេចក្តីផ្តើម

- ១ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (“អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ”) បានចាប់ផ្តើមដំណើរការរបស់ខ្លួននៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៦ និងបានដំណើរពេញលេញបន្ទាប់ពីការអនុម័តវិធានផ្ទៃក្នុងនៅក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧។ អាណត្តិរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ គឺដើម្បីកាត់សេចក្តី “មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ការរំលោភទៅលើច្បាប់មនុស្សធម៌ និងទម្លាប់អន្តរជាតិ ព្រមទាំងការរំលោភលើអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ដែលប្រទេសកម្ពុជាទទួលស្គាល់ ហើយដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ដល់ថ្ងៃទី០៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៨”^១។
- ២ គម្រោងបញ្ចប់ផែនការនេះបានបរិយាយយ៉ាងលម្អិតដោយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងបរិបទនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ A/RES/68/247B ដែលក្នុងចំណោមបញ្ហាផ្សេងៗទៀត បានកំណត់អាណត្តិរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញឱ្យរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចប់ ដោយមានផែនទីបង្ហាញផ្លូវច្បាស់លាស់មួយ។ ឯកសារនេះធ្វើឡើងដោយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដោយមានការពិគ្រោះយោបល់តាមរយៈការិយាល័យរដ្ឋបាលជាមួយចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង និងអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងសហព្រះរាជអាជ្ញាអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគេ។ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការបញ្ចប់នេះរៀងរាល់ត្រីមាស។ ឯកសារនេះគឺជាកំណែលើកទី១៩ ហើយបានបញ្ចូលនូវការកែតម្រូវនានា ដោយផ្អែកលើការវិវត្តនៃដំណើរការនីតិវិធីតាមផ្លូវតុលាការដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងរវាងថ្ងៃទី០១ ខែតុលា ដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៨។
- ៣ ឯកសារនេះផ្តោតជាពិសេសលើការវិវត្តន៍នាពេលថ្មីៗនេះ នៅក្នុងសំណុំរឿងដែលនៅសេសសល់ទាំងបីដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងស្ថិតនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក និងផ្តល់នូវព័ត៌មានអំពីប្រភេទនៃរឿងក្តី ព្រមទាំងស្ថានភាពនៃសំណុំរឿងទាំងនោះ ព្រមទាំងជំហាននានាដែលត្រូវបំពេញ មុនពេលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតាមផ្លូវតុលាការទាក់ទងនឹងសំណុំរឿងកំពុងរង់ចាំបច្ចុប្បន្ននៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ បញ្ចប់

¹ កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទាក់ទងនឹងការកាត់សេចក្តីនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជា នូវឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

ជាស្ថាពរតាមផ្លូវច្បាប់។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានផ្ទេរជាសាធារណៈថា នឹងពុំមានសំណុំរឿងបន្ថែម ទៀតទេ បន្ទាប់ពីសំណុំរឿង ០០៣ និង ០០៤^២។ ហេតុនេះ សំណុំរឿងដែលមាននាពេលនេះគឺជា សំណុំរឿងសរុបដែល អ.វ.ត.ក. ត្រូវចាត់ការតាមនីតិវិធី។

- ៤ សំណុំរឿង០០១ ប្រឆាំងនឹង កាំង ហ្គេចអ៊ាវ (ហៅ ឌុច) គឺជាសំណុំរឿងដំបូងដែលជំនុំជម្រះនៅ ចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ អ.វ.ត.ក. ។ នៅថ្ងៃទី០៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានប្រកាសសាលដីការបស់ខ្លួននៅក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលា ដំបូង ធ្វើឱ្យសំណុំរឿងនេះត្រូវបានបញ្ចប់ស្ថាពរ។ កាំង ហ្គេចអ៊ាវ ត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ អស់មួយជីវិត។
- ៥ អង្គជំនុំជម្រះបានបំបែកបទចោទនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ទៅជាសវនាការតូចៗចំនួន២ ។ អង្គជំនុំ ជម្រះសាលាដំបូងបានចេញសាលក្រមនៅក្នុងសវនាការដំណាក់កាលទីមួយដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ កំណត់ឈ្មោះសំណុំរឿងថា សំណុំរឿង០០២/០១ នៅថ្ងៃទី ០៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤ ប្រឆាំងនឹង នួន ជា និង ខៀវ សំផន។ ជនជាប់ចោទពីរនាក់ទៀតនៅក្នុងរឿងក្តី គឺ អៀង សារី ទទួលមរណភាពនៅ ថ្ងៃទី ១៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ និង អៀង ធីរិទ្ធ បានទទួលមរណភាពនៅ និងថ្ងៃទី ២២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៥ ហេតុនេះហើយ កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រឆាំងនឹងពួកគេត្រូវបានរំលត់។ អង្គជំនុំជម្រះសាលា ដំបូងបានរកឃើញថា ខៀវ សំផន និង នួន ជា មានពិរុទ្ធភាពពីបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ដែល បានប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៧ និងត្រូវបានផ្ដន្ទាទោស ម្នាក់ៗឱ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។ ទាំង នួន ជា និង ខៀវ សំផន បានដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំង នឹងសាលក្រមសាលាដំបូង។ សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខកម្រិតត្រឹមតែស្នើសុំសេចក្តី

² សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្តីទី៖ អំពីការដាក់ជូននូវដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរថ្មីៗ ចំនួន ២ ចេញផ្សាយថ្ងៃទី៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៩ ([www.eccc.gov.kh/sites/default/files/media/ECCC_Act_Int_Co_Prosecutor_8_Sep_2009_\(Eng\).pdf](http://www.eccc.gov.kh/sites/default/files/media/ECCC_Act_Int_Co_Prosecutor_8_Sep_2009_(Eng).pdf))។ សេចក្តីផ្តើមការណ៍សាធារណៈដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទិននឹងការស៊ើបអង្កេតក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ ចេញផ្សាយថ្ងៃទី៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១២ (www.eccc.gov.kh/sites/default/files/media/ECCC%20OCP%205%20June%202012%20En.pdf) និងសេចក្តីផ្តើមការណ៍ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទាក់ទិននឹងបន្ទុកការងាររបស់ អ.វ.ត.ក ចេញផ្សាយ ថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៤ (<http://www.eccc.gov.kh/en/articles/statement-international-co-prosecutor-regarding-eccc-case-load>)។

ប្រកាសជាប្រយោជន៍ទៅលើការអនុវត្តទម្រង់ទូលាយបំផុត នៃសហឧក្រិដ្ឋកម្ម រួមដែលហៅថា JCE III ជាទម្រង់ទទួលខុសត្រូវមួយនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ។ ដំណើរការនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខ ក្នុងសំណុំរឿងនេះត្រូវបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦ ដោយមានការប្រកាសសាលដីកា អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល និងបិទផ្លូវតវ៉ា។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលតម្កល់សាលក្រមសាលា ដំបូងដែលផ្តន្ទាទោសជនជាប់ចោទទាំងពីរដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។

៦ ការជំនុំជម្រះទីពីរកំពុងដំណើរការក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដាក់ឈ្មោះថា សំណុំរឿង ០០២/០២ គឺផ្តោតលើជម្រើសតំណាងបទចោទមួយចំនួនដែលនៅសល់ប្រឆាំងនឹងជនជាប់ ចោទ នួន ជា និង ខៀវ សំផន។ បទចោទទាំងនោះរួមមាន៖ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្ម សង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិលើប្រធានបទ ការប្រព្រឹត្តិលើជនជាតិចាម វៀតណាម សហការណ៍ត្រាំកក់ (រួមទាំងមន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់និងការប្រព្រឹត្តិលើពុទ្ធសាសនិក) ការដ្ឋានទំនប់ ១មករា ការដ្ឋានសាងសង់ព្រលានយន្តហោះកំពង់ឆ្នាំង មន្ទីរសន្តិសុខអូរកន្សែង ភ្នំក្រោល និងស-២១ ការបោសសម្អាតផ្ទៃក្នុង និងការដាក់បទបញ្ជាលើអាពាហ៍ពិពាហ៍។ សវនាការលើភស្តុតាងចាប់ផ្តើម នៅថ្ងៃទី០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ ហើយបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី១១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៧។ អង្គជំនុំជម្រះសាលា ដំបូងបានបើកសវនាការចំនួន២៧៤ថ្ងៃ និងស្តាប់សក្ខីកម្មសាក្សីចំនួន ១១៤ នាក់ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ចំនួន ៦៣ នាក់ និងអ្នកជំនាញចំនួន៨នាក់។ សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបាន ដាក់សំណើទាមទារសំណងចុងក្រោយរបស់ខ្លួននៅថ្ងៃទី៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៧ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋាន បន្ថែមលើបញ្ហាថវិកានៅថ្ងៃទី៣០ខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ២០១៧។អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានស្តាប់សេចក្តីសន្និដ្ឋាន បញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោលពីថ្ងៃទី១៣ ដល់ថ្ងៃទី២៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៧។ សេចក្តីសង្ខេបសម្ភាស ហេតុផ្តល់មាត់ និងផ្នែកសេចក្តីសម្រេចនៃសាលក្រមត្រូវបានផ្តល់ជូននៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង រកឃើញថា ខៀវ សំផន និង នួន ជា មានពិរុទ្ធភាពពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ហើយបានផ្តន្ទាទោសជាប់ពន្ធនាគារមួយជីវិត³។

³ សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧/អវតក/អសដ សេចក្តីសង្ខេបសាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ ថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ សាធារណៈ។

- ៧ នៅថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី ពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុដែលមានចែងនៅក្នុងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០២ ដែលមិនមាន បញ្ចូលនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ ឬ០០២/០២។ ហេតុដូច្នេះ ដំណើរការនីតិវិធីតុលាការក្នុងសំណុំ រឿង០០២ នឹងត្រូវបញ្ចប់នៅពេលសាលក្រមសំណុំរឿង០០២/០២ ចូលជាស្ថាពរ។
- ៨ នៅថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដោះស្រាយ ដោយមាន សម្ភាងហេតុពេញលេញលើកលែងចោទប្រកាន់សំណុំរឿង ០០៤/០១។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ បានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយនៅមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។ នៅថ្ងៃទី២៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍លើយុត្តាធិការបុគ្គល ក្នុងនោះរួមមាន នីតិវិធីតុលាការក្នុងសំណុំរឿងនេះផងដែរ។ សេចក្តីសម្រេចរបស់សហចៅក្រម ស៊ើបអង្កេតដែលថា អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញមិនមានយុត្តាធិការលើ អ៊ឹម ថែម ចាត់ទុកជាបានការដែលជាការបញ្ចប់ដំណើរ ការនីតិវិធីតុលាការក្នុងសំណុំរឿងនេះ។
- ៩ កិច្ចស៊ើបសួរដែលកំពុងបន្តក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ០០៤/០២ និង ០០៤ មានដូចតទៅ៖
- ក- នៅថ្ងៃទី២៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបានបញ្ជូន សំណុំ រឿង០០៣ ទៅការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាពិនិត្យដើម្បីធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានស្ថាពរ។ សហព្រះរាជ អាជ្ញាបានដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋានស្ថាពរនៅ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧។ ចម្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្តីទៅ នឹងដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបានដាក់នៅថ្ងៃទី១២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៨។ នៅថ្ងៃទី២៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដោះស្រាយចំនួនពីរ ផ្សេងគ្នា ក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ប្រឆាំង មាស មុត ជាភាសាធ្វើការរបស់ចៅក្រមនីមួយៗ (អង់គ្លេស និង ខ្មែរ) ដែលការបកប្រែនឹងដាក់តាមក្រោយ។ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិចោទប្រកាន់ មាស មុត ពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និង បទល្មើសជាតិ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិបានទម្លាក់ការចោទប្រកាន់ដោយមូលហេតុខ្វះយុត្តាធិការបុគ្គល។ ដីកា សំណោះស្រាយទាំងពីរមានអមដោយសេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ការ បកប្រែដីកាដោះស្រាយនៅក្នុងសំណុំរឿងនេះរំពឹងថានឹងបញ្ចប់នៅត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០១៩។ សហ មេធាវី មាស មុត បានដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅថ្ងៃទី៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨។ ភាគីអាច

ដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយក្រោយពីជូនដំណឹងអំពីការបកប្រែដីកាដោះស្រាយ យ៉ាងតិចចំនួនពីរភាសា។

ខ- នៅថ្ងៃទី ១៨ និង ២១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានទទួលដីកា សន្និដ្ឋានស្ថាពរចំនួនពីរក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ពីសហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ និង សហព្រះរាជអាជ្ញា អន្តរជាតិ។ នៅថ្ងៃទី៣០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានទទួលចម្លើយតបរបស់ មេធាវីការពារក្តី។ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដោះស្រាយ ចំនួនពីរផ្សេងគ្នាក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ ប្រឆាំងនឹង អោ អាន ជាភាសាដែលចៅក្រមធ្វើការ (អង់គ្លេសនិងខ្មែរ) ហើយការបកប្រែនឹងដាក់ជូនតាមក្រោយ ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ សម្រេចចោទប្រកាន់ អោ អាន ពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងបទល្មើស ជាតិមួយចំនួនទៀត។ សហចៅក្រមជាតិ បានទម្លាក់ការចោទប្រកាន់ដោយហេតុខ្វះយុត្តាធិការបុគ្គល។ ដីកាដោះស្រាយមានអមដោយសេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ សំណៅ បកប្រែជាភាសាខ្មែរនិងអង់គ្លេសនៃដីកាដោះស្រាយត្រូវបានជូនដំណឹង នៅថ្ងៃ ទី៣០ ខែតុលា និង ថ្ងៃទី៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៨។ សេចក្តីជូនដំណឹងស្តីពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានដាក់ ដោយសហមេធាវី ការពារក្តី អោ អាន នៅខែតុលា ឆ្នាំ២០១៨ ដាក់ដោយ សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ និង សហព្រះរាជ អាជ្ញាអន្តរជាតិក្នុងខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ២០១៨។ សារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានដាក់ជាមួយភាសានៅ ត្រឹមថ្ងៃទី២០ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ អនុលោមតាមសេចក្តីណែនាំរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ហើយបច្ចុប្បន្ន កំពុងរង់ ចាំការបកប្រែ។

គ- នៅថ្ងៃទី ៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៧ កិច្ចស៊ើបសួរ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ត្រូវបានបញ្ចប់ ជាលើកទី២ ក្រោយពីដោះស្រាយសំណើបន្ថែមជាច្រើនពីភាគី។ សំណុំរឿងនេះត្រូវបានបញ្ជូនទៅ សហព្រះរាជអាជ្ញា ធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានស្ថាពរនៅថ្ងៃទី១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨។ សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ បានដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរនៅថ្ងៃទី៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨។ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ចម្លើយតបរួម ទៅនឹងដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញានៅថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ។ ដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿងនេះរំពឹងនឹងចេញត្រឹមត្រឹមសីហាទី២ ឆ្នាំ២០១៩។

១០ នៅក្នុងកំឡុងត្រីមាសនេះ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់មួយត្រូវបានសម្រេច ជាមួយនឹងការជូនដំណឹងនៃការ
នៃសំណើបកប្រែដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ និង ភាសាអង់គ្លេស
នៃដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមជាតិក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យភាគីដាក់
សេចក្តីជូនដំណឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ។

១១ តាមរយៈការវិវត្តន៍ក្នុងត្រីមាសចុងក្រោយនេះ គម្រោងបញ្ចប់ផែនការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ
កំណត់ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ចំនួន៨សម្រាប់សំណុំរឿងដែលអង្គជំនុំជម្រះនានាបានទទួល។ ព្រឹត្តិការណ៍
សំខាន់ដែលនៅសេសសល់នៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ និង ការព្យាករណ៍ ដែលពាក់ព័ន្ធគឺ៖

- (i) ការចេញសាលក្រមនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ (ត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០១៩)។
- (ii) ពេលវេលាកំណត់នៃការដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រម ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២
(ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០១៩) និង
- (iii) ចេញសាលដីកានៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ ប្រសិនបើមានបណ្តឹងសាទុក្ខ (ត្រីមាសទី៤
ឆ្នាំ២០២០)។

១២ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ និងសំណុំរឿង០០៤ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ដាច់ដោយឡែក
ត្រូវបានកំណត់សម្រាប់ដំណាក់កាលស៊ើបសួរដែលនៅសេសសល់ហើយក្នុងករណីមានការចោទប្រកាន់
នោះនឹងមានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់បន្ថែមទៀតសម្រាប់ដំណាក់កាលជំនុំជម្រះនិងបណ្តឹងសាទុក្ខ^៤។ ព្រឹត្តិការណ៍
សំខាន់សម្រាប់ដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតដែលបន្តនៅសេសសល់ គឺ៖

- (iv) ការជូនដំណឹងអំពីការដាក់សំណើបកប្រែភាសាខ្មែរនៃដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រម
ស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ និង ភាសាអង់គ្លេសនៃដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមជាតិក្នុង
សំណុំរឿង០០៣ (ត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០១៩)។

⁴ ដីកាដោះស្រាយនឹងបញ្ជាក់ថានឹងមានការចោទប្រកាន់ ឬទម្លាក់ការចោទប្រកាន់។ ដោយសារស្ថានភាពនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី
បច្ចុប្បន្ន នៅពេលនេះយើងមិនអាចព្យាករចំណុចពេលវេលាជាក់លាក់ទាក់ទងនឹងគ្រោងការជំនុំជម្រះក្តីបានឡើយ។

- (v) សេចក្តីសម្រេចដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ណាមួយ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ថាត្រូវបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿងនោះ (ត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០១៩) ។
- (vi) សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ ក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ ថាត្រូវបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី (ត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៩)។
- (vii) ការចេញដីកាដោះស្រាយសំណុំរឿង០០៤ ជាមួយនឹងសេចក្តីសម្រេចថាត្រូវបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ ឬក៏បញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី (ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០១៩)។
- (viii) សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៤ ថាត្រូវបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ ឬក៏បញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី (ត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២០)។

II. វិធានការដែលអាចជួយបញ្ចប់ផែនការធានាចម្រើន

១៣ ដំណើរការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងត្រូវបានរំខាន ដោយភាពមិននឹងនផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដែលចេះតែបន្តកើតមាន ដែលបណ្តាលឱ្យបុគ្គលិកជាតិចំនួនពីររូបបានបោះបង់ការងារក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០១៣ ព្រមទាំងបុគ្គលិកចេញចូលពីមុខតំណែងដោយមិនសមហេតុផល។ ការអនុម័តរបស់ មហាសន្និបាតទៅលើឧបត្ថម្ភធនសម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធ២០១៤-២០១៨ សម្រាប់ភាគីអន្តរជាតិនៃ អ.វ.ត.ក គឺជាវិធានការដ៏សំខាន់ដែលបានធ្វើឱ្យមានស្ថិរភាពដល់ស្ថានភាពថវិកានិងធ្វើឱ្យមានការផ្ដោតមូលទៅ លើការធ្វើឱ្យវិវត្តទៅមុខនៃអាណត្តិគុណការ។ ចំពោះភាគីជាតិវិញ ការលំបាកផ្នែកលំហូរសាច់ប្រាក់ បាននាំឱ្យមានការពន្យារពេលបើកប្រាក់បៀវត្សសម្រាប់បុគ្គលិកជាតិនៅក្នុងកំឡុងពាក់កណ្តាល ឆ្នាំ២០១៥ ដែលប៉ះពាល់ដល់ការផ្ដោតអារម្មណ៍ និងទឹកចិត្តបំពេញការងារ។

១៤ គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ វិភាគទានស្ម័គ្រចិត្តដែលភាគីអន្តរជាតិនៃអ.វ.ត.កទទួលបាន មានចំនួន ៨,៤ លានដុល្លារ ធៀបទៅនឹងថវិកាដែលមានកែសម្រួលចំនួន ១៧,៧១ លានដុល្លារ សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៨។ នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចលេខ៧២/២៦២/A មហាសន្និបាត បានអនុញ្ញាតឧបត្ថម្ភធនចំនួន

៨,០លានដុល្លារដើម្បីបំពេញធនធានហិរញ្ញវត្ថុស្ម័គ្រចិត្តរបស់ភាគីអន្តរជាតិសម្រាប់រយៈពេលគិតចាប់ពីថ្ងៃទី១ខែមករា ដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូឆ្នាំ២០១៨ ដែលស្មើនឹង១៦,៤លានដុល្លារនៃធនធានដែលមាន។ ចំណាយស្ថាពរសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៨ ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាមានទំហំលើសពីធនធាន។ ភាគីជាតិបានទទួលការឧបត្ថម្ភផ្ទាល់ចំនួន ៤,០ លានពីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ និង ១,៤៨ លានដុល្លារជាវិភាគទានស្ម័គ្រចិត្ត ដែលស្មើនឹង ៥,៤៨ លានដុល្លារ នៃធនធានដែលមាន។ តាមការប៉ាន់ស្មានចំណាយសម្រាប់ភាគីជាតិឆ្នាំ២០១៨ នឹងស្ថិតក្នុងកម្រិតថវិកានេះ។

១៥ ក្រោយពីមានការសម្តែងនូវការគាំទ្រពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងលក្ខណៈជាវិធានការពិសេស បានអនុញ្ញាតឱ្យអគ្គលេខាធិការសម្រេច កំណត់ទឹកប្រាក់ចំនួនមិនលើសពី ៧,៥ លានដុល្លារ នៅថ្ងៃទី២២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ ដើម្បីបន្ថែមបង្រួបបង្រួមធនធានថវិកាស្ម័គ្រចិត្តរបស់ភាគីអន្តរជាតិនៃ អ.វ.ត.ក សម្រាប់រយៈពេលគិតចាប់ពីថ្ងៃទី០១ ខែមករា ដល់ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩។ សកម្មភាពទាន់ពេលវេលានេះជួយសម្រួលយ៉ាងច្រើនដល់ប្រតិបត្តិការនៅ អ.វ.ត.ក មិនឱ្យអាក់អន់ក្នុងកំឡុង៧ខែដំបូងនៃឆ្នាំ២០១៩ដោយបើកឱកាសឱ្យមានការវិវត្តសេវាស្ម័គ្រចិត្តបន្តទៀត។ ជាងនេះទៀត ការសម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងការផ្តល់វិភាគទានដោយផ្ទាល់ចំនួន ៣,៩ លានដុល្លារដូចដែលបានធ្វើនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ដើម្បីចំណាយទៅលើប្រាក់បៀវត្ស បុគ្គលិកជាតិ៦ខែដំបូង ក៏ដូចជាចំណាយប្រតិបត្តិការសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៩ គឺជាវិធានការដ៏សំខាន់ដែលជួយដល់ប្រតិបត្តិការបច្ចុប្បន្នរបស់ភាគីជាតិនៃអ.វ.ត.ក។ ដោយរួមបញ្ចូលគ្នាបែបនេះ វិធានការទាំង នេះធានាថា ដំណាក់កាលដែលមានទំហំការងារបច្ចុប្បន្ននៅក្នុងកិច្ចការរបស់ អ.វ.ត.ក បានបន្តទទួលបាននូវការយកចិត្តទុកដាក់ជានិច្ច។ លើសពីនេះទៀត វិភាគទានស្ម័គ្រចិត្ត តាមការប៉ាន់ប្រមាណគឺ មានចំនួន ៦,៥ លានដុល្លារ សម្រាប់ភាគីអន្តរជាតិ។ ភាគីជាតិ រំពឹងវិភាគទានពីម្ចាស់ជំនួយចំនួនមួយ។ ប៉ុន្តែចំនួនវិភាគទាននេះមិនទាន់បញ្ជាក់បានទេ។ ប្រការនេះផ្ទុយទៅនឹងថវិកាដែលបានអនុម័តចំនួន១៦,០១លានដុល្លារសម្រាប់ភាគីអន្តរជាតិ និង ៥,៣៧ លានដុល្លារសម្រាប់ភាគីជាតិ។ វិភាគទានដែលបានប៉ាន់ស្មាន ទាំងនេះភាគីអន្តរជាតិបានទទួល១,៤៧លានដុល្លារមកដល់ពេលនេះ។ តុល្យភាពរំពឹងនៅក្នុងកំឡុងឆ្នាំ២០១៩។

- ១៦ ការប៉ាន់ស្មានលើតារាងកំណត់ពេលវេលាខាងក្រោមត្រូវបានធ្វើឡើងដោយផ្អែកមូលដ្ឋានថាអង្គជំនុំជម្រះ និង ការិយាល័យទាំងអស់មានបុគ្គលិកគ្រប់គ្រាន់ និងថា កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតាមផ្លូវតុលាការ នឹងមិនត្រូវ រំខានដោយសារតែអសន្តិសុខផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។
- ១៧ នៅខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ កិច្ចប្រជុំពេញអង្គនៃ អ.វ.ត.ក បានអនុម័តវិសោធនកម្មទៅលើវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការកាត់បន្ថយទោលើវិសាលភាពកិច្ចស៊ើបសួរលើកណាវិសាលភាពស៊ើបអង្កេត ដែលបានកាត់បន្ថយជាតំណាងឱ្យបទចោទ និងការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌរបស់ជនសង្ស័យតាមការ ចោទប្រកាន់^៥។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបានកាត់បន្ថយវិសាលភាពនៃកិច្ចស៊ើបសួរពាក់ព័ន្ធនឹង មាស មុត ក្នុងសំណុំរឿង០០៣, អេ អាន ក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ និង យីម ទិត្យ ក្នុង សំណុំរឿង ០០៤ អនុលោមតាមបទបញ្ញត្តិនេះ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមានសិទ្ធិអំណាច កាត់បន្ថយវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្តីមួយដោយមិនរួមបញ្ចូលអង្គហេតុជាក់លាក់មួយចំនួនដែលមាន ចែងនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះដរាបណាអង្គហេតុដែលនៅសល់ដែលត្រូវជម្រះ គឺជាតំណាង វិសាលភាពនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ^៦។ ឈរលើមូលដ្ឋាននេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានបញ្ចប់ កិច្ចនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុដែលមានចែងក្នុងសំណុំរឿង០០២ ដែលមិនមានបញ្ចូលនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ឬ០០២/០២។ ហេតុដូច្នេះ ការសម្រេចសេចក្តីចុងក្រោយនៃ សំណុំរឿង ០០២/០២ នឹង បញ្ចប់នូវកិច្ចនីតិវិធីសំណុំរឿង០០២ តែម្តង។
- ១៨ ក្នុងគោលបំណងបង្កើនសមត្ថភាពស៊ើបអង្កេតរបស់ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតក្រសួង យុត្តិធម៌បានផ្តល់នីតិសម្បទាដល់មន្ត្រីច្បាប់អន្តរជាតិចំនួនប្រាំបួននាក់ ដើម្បីចុះធ្វើកំណត់ហេតុស្តាប់ ចម្លើយនៅដំណាក់កាលចុះស៊ើបអង្កេតដល់មូលដ្ឋានហើយកិច្ចការនេះជាធម្មតាគឺត្រូវបំពេញដោយអ្នក ស៊ើបអង្កេតប៉ុណ្ណោះ។ ការបង្កើនសមត្ថភាពក្នុងការចុះធ្វើកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយនេះ បានជំរុញឱ្យ ដំណាក់កាលស៊ើបសួរបានលឿន។ ជាងនេះទៀតសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបានទទួលលទ្ធផល ពីធនធានមនុស្សរបស់ខ្លួនជាមួយនឹងបុគ្គលិក ជំនាញក្រោមកម្ចីតតសំណង និងកម្មសិក្សាការីបន្ថែមទៀត

^៥ វិធាន៦៦ស្ទួន អនុញ្ញាតឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដកចេញអង្គហេតុជាក់លាក់មួយចំនួនពីការស៊ើបអង្កេតដរាបណាអង្គហេតុ ដែលនៅសល់អាចយកមកធ្វើជាតំណាងចំពោះវិសាលភាពនៃដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរនិងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើប សួរបន្ថែម។ សេចក្តីសម្រេចប្រើវិធាន៦៦ស្ទួនគឺត្រូវដោយច្បាប់ដែលនឹងធ្វើនៅដំណាក់កាលជូនដំណឹងពីការបញ្ចប់កិច្ចស៊ើបសួរ។

^៦ វិធាន៨៩ស្ទួន៣។

ដែលបានកំណត់ជូនការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដែលបានបង្កើនលទ្ធផលនៃកិច្ចស៊ើបសួរ។
ជាងនេះទៀតការិយាល័យរដ្ឋបាលបានរក្សាសេវាកម្មរបស់បុគ្គលិកឯកទេសភាសាបន្ថែមទៀតដើម្បីគាំទ្រ
ដល់ការិយាល័យតុលាការដើម្បីធានាសេវាបកប្រែនិងប្រតិចារិកបានទាន់ពេលវេលា។

III. ផែនការបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេត

ក. ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

២០ នៅថ្ងៃទី២៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដោះស្រាយចំនួន
ពីរផ្សេងគ្នាក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ប្រឆាំងនឹង មាស មុត ជាភាសាដែលចៅក្រមធ្វើការហើយការបកប្រែ
នឹងដាក់ជូនតាមក្រោយ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិសម្រេចចោទប្រកាន់ មាស មុត ពីបទ
ប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងបទល្មើសជាតិមួយចំនួនទៀត។ សហចៅក្រមជាតិ
បានទម្លាក់ការចោទប្រកាន់ដោយហេតុខ្វះយុត្តាធិការបុគ្គល។ ការដាក់ដីកាដោះស្រាយ បានអនុញ្ញាតឱ្យ
ធនធានបុគ្គលិកសម្រាប់ធ្វើការលើសំណុំរឿង០០៣ ត្រូវបង្វែរជាបន្ទាន់និងពេញលេញទៅធ្វើការលើ
សំណុំរឿង០០៤។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៅតែទទួលដោះស្រាយសំណុំរឿង ០០៤ប្រឆាំង យឹម ទិត្យ
តែប៉ុណ្ណោះ ដោយបានចេញរួចហើយនូវដីកាដោះស្រាយរួមមួយក្នុងសំណុំ រឿង០០៤/០១ នៅថ្ងៃ
ទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧ និង ដីកាដោះស្រាយផ្សេងគ្នាចំនួនពីរក្នុងសំណុំ រឿង០០៤/០២ នៅថ្ងៃ
ទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨។

២១ នៅចុងត្រីមាសនេះ សំណុំរឿង០០៤ មានស្ថានភាព ដូចខាងក្រោម៖

ក. មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ចម្លើយតបរួមរបស់ខ្លួនឆ្លើយតបទៅនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់
សហព្រះរាជអាជ្ញានៅថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ជាភាសាអង់គ្លេសប៉ុណ្ណោះ។ ទោះបីជា
ទើបបានចាប់ផ្តើមកិច្ចការបឋមក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែការធ្វើសេចក្តីព្រាងដីកាដោះស្រាយ ចុងក្រោយ
មិនអាចចាប់ផ្តើមមុនពេលការដាក់សំណើបកប្រែឡើយ^៧។

^៧ ការបកប្រែភាសាអង់គ្លេសចំនួន៥៨៩ទំព័រទៅជាភាសាខ្មែរត្រូវបានរំពឹងថានឹងបញ្ចប់នៅត្រឹមថ្ងៃទី៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩។

- ខ. ការចុះថយនៃចំនួនបុគ្គលិកបានប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់សំណុំរឿងនេះ។ ដំណើរការជ្រើសរើសបុគ្គលិកក្រោយពីការលាលែងរបស់ក្រុមពីមុនទាំងមូល ទទួលបាននូវការដើរថយក្រោយជាច្រើនជំហាននៅដើមខែតុលា នៅពេលដែលបេក្ខជនជំនួសក្នុងកម្រិត P-3 ម្នាក់ បានបដិសេធមិនទទួលយកការផ្តល់ការងារ ខុសពីការរំពឹងទុក នៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទដែលបានគ្រោងទុកសម្រាប់ធ្វើដំណើរមកកាន់ការិយាល័យធ្វើការនៅភ្នំពេញ ដោយបានជ្រើសរើសយកតំណែងមានរយៈពេលវែងនៅតុលាការមួយផ្សេងទៀត។ បុគ្គលិកម្នាក់ទៀតបានលាលែងពីតំណែងនៅចុងខែវិច្ឆិកា ដែលមានអានុភាពអនុវត្តនៅចុងឆ្នាំ២០១៨ ដែលបុគ្គលិករូបនេះក៏នឹងទៅកាន់ការងារនៅកន្លែងផ្សេងដែលមានរយៈពេលវែងផងដែរ។
- គ. តារាងកំណត់ពេលវេលាទូទៅគឺចាំបាច់រំកិលទៅត្រីមាសទី២ឆ្នាំ២០១៩ នៅក្នុងកំណែទី១៧នៃគម្រោងបញ្ចប់ផែនការ។ ហានិភ័យនៃតារាងពេលវេលាទាំងមូលឥឡូវបានលេចឡើងគ្រប់អស់ហើយដោយសារការវិវត្តដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ។ កត្តាទាំងឡាយដែលបានរៀបរាប់ខាងលើបានជាលទ្ធផលគឺត្រូវបានប៉ាន់ស្មាន ចេញដីកាដោះស្រាយ ក្នុងសំណុំរឿង០០៤ ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០១៩។

ខ. អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

- ២២ ក្នុងត្រីមាសទី៤ឆ្នាំ២០១៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានចេញសេចក្តីសម្រេចទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួនមួយក្នុងសំណុំរឿង០០៤ និង សេចក្តីសម្រេចបន្ទាន់បង្ខំចំនួនមួយទាក់ទិននឹងការដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២។
- ២៣ អង្គបុរេជំនុំជម្រះមានបំណងចេញសេចក្តីសម្រេចលើដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ០០៤/០២ និង០០៤ ក្នុងពេលវេលាសមស្រប អាស្រ័យលើលក្ខណៈចាប់ពីពេលទទួលដីកាសន្និដ្ឋាននានា និងការដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មួយចំនួន ដែលអាចប៉ាន់ស្មានថាត្រូវការចំនួន២ ត្រីមាសក្រោយពីទទួលសារណាទាំងអស់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។ ក្នុងករណីមានការដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អង្គជំនុំជម្រះក៏អាចត្រូវការពេលវេលាប្រមាណបីខែក្រោយពេលចេញសេចក្តីសម្រេចទៅលើបណ្តឹងណាមួយ ដើម្បីសម្រេចលើបណ្តឹងទាំងអស់នោះ។

២៤ ការប៉ាន់ស្មាននាពេលបច្ចុប្បន្ន មានដូចខាងក្រោម៖

- ក. នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ សហមេធាវីការពារក្តី មាស មុត បានដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងការដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ នៅថ្ងៃទី០៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨។ លក្ខណៈពិសេសទាំងនេះគឺមិនធ្លាប់មានពីមុនមកនៃសំណុំរឿង០០៣ ពោលគឺមានការចេញ ដីកាដោះស្រាយចំនួន២ដែលចេញដំណាលគ្នា និងផ្ទុយគ្នា។ ដីកានីមួយៗមានចំនួនជាង ២៥០ទំព័រ ហើយដីកាទាំងពីរកំពុងត្រូវបានបកប្រែ ដែលជាការលំបាកក្នុង ការប្រមើលមើលនូវចំនួនបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលអាចត្រូវបានដាក់ និងពិបាកប្រមើលមើលការគ្រោង ពេលវេលាសម្រាប់ដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានជាលក្ខណ៍អក្សរ។ ការប៉ាន់ស្មានបច្ចុប្បន្នគឺថាការបញ្ចប់សំណុំរឿង០០៣ ប្រសិនបើដីកាដោះស្រាយត្រូវបានបកប្រែនៅត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០១៩ ហើយ សារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងអស់ត្រូវបានដាក់នៅត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០១៩ គឺត្រូវមានសាលក្រមលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយដែលចេញត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០១៩។
- ខ. ក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ សេចក្តីជូនដំណឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួនបីត្រូវបានដាក់ក្នុងខែតុលា និងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ដោយសហមេធាវីការពារក្តី អោ អាន សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ និងសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ។ សារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានដាក់ជាមួយភាសានៅត្រីមាសទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ អនុលោមតាមសេចក្តីណែនាំរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ហើយកំពុងរង់ចាំការបកប្រែ។ លក្ខណៈពិសេសដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមកនៃសំណុំរឿង០០៤/០២ពោលគឺ ការចេញដីកាដោះស្រាយចំនួនពីរដំណាលគ្នា និងផ្ទុយគ្នា ដែលដីកានីមួយៗមានចំនួនជាង ៤០០ទំព័រ និង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន៣ត្រូវបានដាក់ជាមួយភាសានោះ គឺធ្វើឱ្យមានការលំបាកក្នុងការប៉ាន់ស្មានតារាងពេលវេលាសម្រាប់ការចេញសាលក្រមលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ។ ការប៉ាន់ស្មានបច្ចុប្បន្នសម្រាប់ការបញ្ចប់សំណុំរឿង ០០៤/០២ ប្រសិនបើសារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងអស់ត្រូវបានបកប្រែ ហើយចម្លើយតបត្រូវបានដាក់នៅត្រីមាសទី១ឆ្នាំ២០១៩គឺថាត្រូវមានសាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយចេញនៅត្រីមាសទី៣ឆ្នាំ២០១៩។ សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប្រឆាំងនឹងដីការបស់សហចៅក្រមអន្តរជាតិលើភាពអាចទទួលយកបាននៃពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចនឹងរំពឹងទុកត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០១៩។

គ. ក្នុងសំណុំរឿង០០៤ សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយគីរីពីងនៅ ត្រឹមត្រឹមសាលាទី១ ឆ្នាំ២០២០។

២៥ រាល់ការប៉ាន់ស្មានទាំងអស់ អាស្រ័យទៅលើ ចំនួនបុគ្គលិកគ្រប់គ្រាន់ នៅក្នុងអង្គបុរេជំនុំជម្រះ និងការ បកប្រែសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ភាគីបានឆាប់រហ័ស និងសារណារបស់ភាគីនិងសេចក្តីសម្រេចជាបីភាសា របស់ អ.វ.ត.ក។

IV. ផែនការបញ្ចប់សវនាការ

២៦ តារាងពេលវេលានៃការបញ្ចប់សវនាការត្រូវកំណត់ដោយកត្តានានាដូចជា៖ លក្ខណៈ និងភាពស្មុគស្មាញនៃសំណុំរឿង បញ្ហាសុខភាពរបស់ជនជាប់ចោទដែលមានវ័យចាស់ជរា ចំនួនសាក្សី ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកជំនាញ ដែលត្រូវកោះហៅ ភាពទំនេរនិងរយៈពេលនៃការធ្វើសក្ខីកម្មរបស់សាក្សី ទាំងនោះ ការបង្អាក់ជាក់ស្តែងនានាក្នុងការបំពេញកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ចំនួនព្យាបាលដាក់ដោយភាគី និងការពិនិត្យពិច័យផ្នែករដ្ឋបាលផ្សេងៗទៀត ក្នុងនោះរួមមានការបកប្រែផ្ទាល់មាត់បានត្រឹមត្រូវ និង ការបកប្រែឯកសារទាន់ពេលវេលា។ ដោយមានកត្តាប្រែប្រួលទាំងនេះ ការស្មានទុកជាមុននូវតារាង កំណត់ពេលវេលាអនុវត្តគ្រោងការដ៏ផ្អែកលើបទពិសោធន៍កន្លងទៅ ទាំងនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ និងស្ថាប័នតុលាការប្រហាក់ប្រហែលគ្នានេះ។

២៧ ការប្រជុំរៀបចំសវនាការចំនួនមួយ ឬច្រើន តែងតែបានរៀបចំឡើងមុនពេលការចាប់ផ្តើមសវនាការ ជាក់ស្តែង។ សវនាការចាប់ផ្តើមដោយសវនាការបឋម។ នៅក្នុងសវនាការបឋមនេះ អង្គជំនុំជម្រះ សាលាដំបូង ពិចារណាទៅលើបញ្ជីសាក្សីសក្តានុពល និងអ្នកជំនាញ ដែលដាក់ជូនដោយភាគី ព្រម ទាំងអញ្ញត្រកម្ម លើកឡើងដោយភាគី ហើយភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចផ្ដើមនូវចំណុចជាក់ លាក់អំពីសំណងដែលខ្លួនស្នើសុំ។ សវនាការលើអង្គសេចក្តីចាប់ផ្តើមដោយមានការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ដោយសង្ខេបពីសំណាក់សហព្រះរាជអាជ្ញា ហើយជនជាប់ចោទអាចធ្វើការឆ្លើយតបដោយសង្ខេបបាន មុនពេលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ចាប់ផ្តើមតាំងសំណួរដល់ជនជាប់ចោទ ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងសាក្សី និងស្តាប់នូវការបង្ហាញភស្តុតាង។ សហព្រះរាជអាជ្ញាមានបន្ទុកបញ្ជាក់អំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ ជនជាប់ចោទ។ ដើម្បីផ្ដន្ទាទោសជនជាប់ចោទអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវមានជំនឿ ដោយគ្មានវិមតិ សង្ស័យអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទ។ ក្រោយពេលពិនិត្យភស្តុតាងទាំងអស់រួច ហើយអង្គជំនុំ

ជម្រះស្តាប់ការបិទកិច្ចពិភាក្សាដេញដោលពីសំណាក់ភាគីមុនពេលពិភាក្សាសម្រេច។ ប្រសិនបើ ជនជាប់ចោទត្រូវផ្ដន្ទាទោស អង្គជំនុំជម្រះសម្រេចទៅលើទោសសមស្រប នៅក្នុងសាល ក្រមនោះ។ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃជំហាននីតិវិធីទាំងនេះទើបយើងកំណត់បាននូវព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗផ្សេងៗគ្នា សម្រាប់សវនាការនីមួយៗបាន។

ក. សំណុំរឿង០០២/០២

២៨ កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើភស្តុតាងបានចាប់ផ្ដើមនៅថ្ងៃទី០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ ដោយអង្គជំនុំជម្រះ ត្រូវធ្វើសវនាការចំនួន៣ថ្ងៃក្នុងមួយសប្តាហ៍។ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្ររបស់ជនជាប់ ចោទនៅខែមករា ឆ្នាំ២០១៥បង្ហាញថា ការកំណត់ថ្ងៃក្នុង១សប្តាហ៍ជាការសមស្រប ដោយសវនាការ ពេលព្រឹកធ្វើឱ្យបានខ្លីបន្តិច។ ដូច្នេះអង្គជំនុំជម្រះបានត្រឡប់ទៅអនុវត្តតាមពេលកំណត់ថ្ងៃក្នុង១ សប្តាហ៍វិញ នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥ ដែលជាការពន្លឿនដល់ការជំនុំជម្រះក្តី។ សវនាការលើភស្តុតាង បានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី១១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៧ ក្រោយពីពេលសវនាការអស់ចំនួន២៧៤ថ្ងៃ។ អង្គជំនុំ ជម្រះបានស្តាប់សក្ខីកម្មសាក្សីសរុបចំនួន១១៤ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសរុបចំនួន ៦៣នាក់ និង អ្នក ជំនាញចំនួន៨នាក់ នៅលើប្រធានបទសហករណ៍ត្រាំកក់ (ក្នុងនោះរួមមាន មន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់ និងការប្រព្រឹត្តិលើជនជាតិចាម) ការដ្ឋានទំនប់១មករា ការដ្ឋានព្រលានយន្តហោះកំពង់ឆ្នាំង ការដ្ឋាន ទំនប់ត្រពាំងថ្ម និងការប្រព្រឹត្តិលើជនជាតិចាម និងជនជាតិវៀតណាម មន្ទីរសន្តិសុខអូរកន្សែង និង ភ្នំក្រោល និងមន្ទីរសន្តិសុខស២១ ព្រមទាំងការបោសសម្អាតផ្ទៃក្នុង។ បទបញ្ជាឱ្យរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ លក្ខណៈនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និង តួនាទីរបស់ជនជាប់ចោទ។

២៩ ដើម្បីរៀបចំការបិទដំណើរការនីតិវិធី អង្គជំនុំជម្រះបានធ្វើកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការនៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៦ ដើម្បី ស្តាប់សារណាពាក់ព័ន្ធនឹងសារណាបញ្ចប់ការដេញដោល និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការដេញ ដោលក្នុងចំណោមបញ្ហាដទៃទៀត។ដោយកត់សម្គាល់បញ្ហាចម្បងៗលើកឡើងដោយភាគី ជាពិសេស រយៈពេលវែងខុសពីធម្មតា និងភាពស្មុំញ៉ាំងរឿងក្តី អង្គជំនុំជម្រះក៏កំណត់កាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ ដាក់សារណាសវនាការនៅថ្ងៃទី២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៧ និងការចាប់ផ្ដើមសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការ ពិភាក្សាដេញដោលនៅថ្ងៃទី០៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៧។ ក្រោយមក អង្គជំនុំជម្រះបានអនុញ្ញាតឱ្យភាគី មានពេលវេលាបន្ថែមមួយសប្តាហ៍ទៀត ដើម្បីដាក់សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ដោយសារ

តែការពិនិត្យឡើងវិញលើប្រតិចារិកសវនាការរបស់អង្គភាពប្រតិចារិកកំពុងបន្តដំណើរការនៅពេលនោះ ដែលប្រការនេះបានបង្កជាផលវិបាកដល់ភាគីក្នុងការពឹងផ្អែកទៅលើកំណត់ហេតុរបស់តុលាការ នៅ ក្នុងសារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល។ ហេតុនេះ ការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញ ដោល ត្រូវបានកំណត់ពេលឡើងវិញ និងបានធ្វើឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី ១៣ ដល់ថ្ងៃទី ២៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៧។ បន្ទាប់ពីនោះមក អង្គជំនុំជម្រះបានផ្អាកសវនាការដើម្បីពិភាក្សាសម្រេច និងរៀបចំសាល ក្រមនៅក្នុងរឿងក្តីនេះ។

៣០ ការប៉ាន់ស្មានដំបូងទៅលើតម្រូវការពេលវេលាក្នុងការចេញសាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ គឺធ្វើ ឡើងមុនពេលចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍សំណុំរឿង០០២/០១ ដោយពុំទាន់ បានដឹងមានសាក្សី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និង អ្នកជំនាញ ចំនួនប៉ុន្មាននាក់នឹងត្រូវផ្តល់សក្ខីកម្ម។ ការប៉ាន់ស្មាននេះ ត្រូវបានកែសម្រួលឡើងវិញនៅក្នុងការកែសម្រួលលើកទី១២ នៃគម្រោងបញ្ចប់ ផែនការ ដោយពិចារណាទៅលើការណ៍ដែលថាមានសាក្សី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកជំនាញ ក្នុង ចំនួនទ្វេដងត្រូវបានស្តាប់សក្ខីកម្មនៅក្នុង សំណុំរឿង ០០២/០២ (សរុបចំនួន១៨៥នាក់) លើសសំណុំ រឿង០០២/០១ ដែរ ដែលជាការបង្កើតនូវមូលដ្ឋានភស្តុតាងធំជាងមុនច្រើន (រួមទាំងឯកសារចំនួន ប្រមាណ១០.៨០០ច្បាប់) សម្រាប់ការពិចារណា និងវិភាគនៅក្នុងពេលពិភាក្សាសម្រេច និងដំណើរ ការព្រាងសាលក្រម។ នៅក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំសាលក្រមក្នុងត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៨ ក្រោយពី បានបញ្ចប់កិច្ចការមួយចំនួនធំរួចមក។ អង្គជំនុំជម្រះកាន់តែមានលទ្ធភាពវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ជាក់ស្តែង នៃមូលដ្ឋានភស្តុតាងកាន់តែធំ។ ដោយសាលក្រមជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ មានចំនួន សរុប ៦៧០ ទំព័រ (រួមទាំង ឧបសម្ព័ន្ធ) ជាភាសាអង់គ្លេស និង ប្រមាណ១.១០០ទំព័រ (រួមទាំង ឧបសម្ព័ន្ធ) ជាភាសាខ្មែរ។ សាលក្រមជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ នឹងមាន ចំនួនលើសពី ២.៤០០ សន្លឹក (រួមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ)ជាភាសាអង់គ្លេស និង ប្រមាណ៤០០០ទំព័រ(រួមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ) ជាភាសាខ្មែរ ដើម្បី ធានាថាបទចោទទាំងអស់ត្រូវបានចាត់ការបានសមស្រប។

៣១ រយៈពេលគ្រោងទុកសម្រាប់ចេញសាលក្រមនោះបានបង្កើនសារៈសំខាន់នៃការមានចំនួនបុគ្គលិកពេញ លេញនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះពេញអំឡុងឆ្នាំ២០១៨។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងនេះក្តី អង្គជំនុំជម្រះបានបន្តទទួល រងនូវផលអវិជ្ជមាននៃការចាកចេញរបស់បុគ្គលិកបូករួមជាមួយភាពអូសបន្លាយជាប្រព័ន្ធក្នុងដំណើរ ការជ្រើសរើសបុគ្គលិកអង្គការសហប្រជាជាតិ។ ដោយមូលហេតុពេលវេលាដែលតម្រូវក្នុងការជ្រើស

រើសនិងចាត់តាំងបុគ្គលិកនៅក្នុងត្រីមាសទី៤អង្គជំនុំជម្រះបានពីងផ្នែកទាំងស្រុងទៅលើការជ្រើសរើស ទីប្រឹក្សាដើម្បីបំពេញដំណែងការងារបច្ចុប្បន្ននិងទៅអនាគត។ អង្គជំនុំជម្រះបានតម្រូវការគាំទ្រពេញ ទំហឹង ពីរដ្ឋបាលដើម្បីពន្លឿនដំណើរការនេះតាមលក្ខខណ្ឌដែលអាចធ្វើទៅបាន។ អង្គជំនុំជម្រះធ្វើការ កត់សម្គាល់ត្រង់ចំណុចនេះថាខ្លួននឹងកាត់បន្ថយបុគ្គលិកយ៉ាងច្រើនត្រឹមថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩។ ក៏ ប៉ុន្តែ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានធ្វើការជាមួយទីប្រឹក្សាចំនួន២រូបដើម្បីឆ្លើយតប តាមតម្រូវការដ៏សំខាន់ក្នុងនោះ រួមមានការជួយបញ្ចប់សាលក្រមជាភាសាបារាំង។

៣២ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានបញ្ជាក់ប្រាប់ការិយាល័យរដ្ឋបាលពីមុនមកអំពីបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងការបញ្ចប់ ការបកប្រែឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ដែលប៉ះពាល់ដល់ពេលវេលាក្នុងការចេញសាលក្រម។ ពាក់ព័ន្ធនឹង បញ្ហានេះអង្គជំនុំជម្រះទទួលបានការធានាថាលទ្ធភាពបកប្រែ (ពីភាសាអង់គ្លេសទៅជាភាសាខ្មែរ) ត្រូវបានបង្កើនដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យអង្គជំនុំជម្រះអនុវត្តបានតាមពេលវេលាកំណត់។ ជាងនេះទៀត ឯកសារ មួយចំនួនដែលបានបកប្រែពីមុន ត្រូវបានកែសម្រួលក្នុងកំឡុងពេលនៃការធ្វើសេចក្តីព្រាងសាលក្រម ដែលតម្រូវឱ្យអង្គជំនុំជម្រះបំពេញកិច្ចការទាំងពីរយ៉ាងដំណាលគ្នា។ ដោយមានការលំបាកទាំងនេះ អង្គជំនុំជម្រះមិនអាចចេញសាលក្រមជាភាសាដំណាលគ្នាឡើយ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនឹង ធ្វើឱ្យមានការរីកចម្រើនលើ សំណើបកប្រែជាភាសាខ្មែរ និងបារាំងតាមលទ្ធភាព ដែលអាចធ្វើ ទៅបាន ដោយកត់សម្គាល់ថា សាលក្រមជាភាសាបារាំងអាចប៉ះពាល់ដល់កាលបរិច្ឆេទកំណត់នៃបណ្តឹង សាទុក្ខ។ ត្រង់ចំណុចនេះ អង្គភាពបកប្រែភាសាបានបញ្ជាក់ពេលថ្មីៗនេះថា ខ្លួនប្រមើលឃើញថាការ បកប្រែសាលក្រមគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់ទៅជាភាសាបារាំងនឹងបញ្ចប់នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨^៨។ អង្គជំនុំជម្រះ សាលាដំបូងកត់សម្គាល់ថា ពេលទទួលបានការបកប្រែសាលក្រមគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់រួច អង្គជំនុំជម្រះ ត្រូវការពេលវេលាបន្ថែមទៀត ដើម្បីចងក្រងសំណើជាភាសាបារាំង និងធានាធ្វើការពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ ឱ្យមានភាពស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងសំណើជាភាសាអង់គ្លេស និងសំណើជាភាសាខ្មែរ។

៣៣ ដោយកត់សម្គាល់ថាចៅក្រមអន្តរជាតិចំនួនមួយរូបត្រូវវិលត្រឡប់ទៅបំពេញមុខងារនៅក្នុងយុត្តាធិការ ជាតិរបស់ខ្លួន ចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចប្រកាសផ្ទាល់មាត់នូវសេចក្តី

⁸ អង្គភាពបកប្រែភាសាបានដាក់សំណើបកប្រែជាភាសាបារាំងនៃសាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ នៅលើ Judgment Translation Interface នៅថ្ងៃទី០២ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩ លើកលែងតែការបកប្រែចំនួន៣៨ទំព័របន្ថែមដែលបានទទួលសម្រាប់ ការបកប្រែនៅថ្ងៃទី១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨។

សង្ខេបអង្គហេតុ និងសេចក្តីសម្រេចនៅក្នុងសាលក្រមនៅថ្ងៃទី១៦ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលសាលក្រមពេញលេញនិងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនឹងត្រូវចេញក្នុងពេលឆាប់ៗតាមតែអាចធ្វើទៅបាន។ សាលក្រមនេះនឹងចេញជាភាសាខ្មែរនិងអង់គ្លេសមុន សំណៅបកប្រែជាភាសាបារាំងនឹងចេញតាមក្រោយ។ អង្គជំនុំជម្រះកំពុងចាត់ចែងធនធានទាំងអស់របស់ខ្លួន ដើម្បីសម្រេចបាននូវការចេញសាលក្រមពេញលេញនៅត្រឹមត្រឹមស្ថានទី៤ឆ្នាំ២០១៨ ទោះបីជានៅដំណាក់កាលបង្ហើយចុងក្រោយនេះ អង្គជំនុំជម្រះមិនអាចបញ្ជាក់បាននូវតារាងពេលវេលាកំណត់ក៏ដោយ។ នៅប៉ុន្មានសប្តាហ៍ខាងមុខនេះ អង្គជំនុំជម្រះនឹងវាយតម្លៃសាជាថ្មីនូវភាពរៀបចំខ្លួនក្នុងការចេញសាលក្រមជំនុំជម្រះនៅមុនបំណាច់ឆ្នាំ២០១៨នេះ។ សមត្ថភាពរបស់អង្គជំនុំជម្រះក្នុងការអនុវត្តឱ្យបានសម្រេចតាមកាលកំណត់នេះនឹងបន្តអាស្រ័យលើអង្គភាពគាំទ្រដទៃទៀតដែលមានបុគ្គលិកពេញលេញ ហើយអង្គជំនុំជម្រះមានចំនួនបុគ្គលិកពេញលេញផងដែរ។

៣៤ សម្បទារបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការបន្តចូលរួមសវនាការត្រូវបានវាយតម្លៃនៅចុងខែមករា ឆ្នាំ២០១៨ ហើយពិនិត្យឃើញ ថាជន ជាប់ចោទទាំងពីរមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមសវនាការ។ ប៉ុន្តែ របាយការណ៍វេជ្ជ សាស្ត្រកត់សម្គាល់អំពីជំងឺមួយចំនួនដែលជនជាប់ចោទមាន ហើយបានផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យបន្តវាយតម្លៃទៅលើមុខងារសតិបញ្ញារបស់ជនជាប់ចោទរៀងរាល់ត្រីមាស។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បន្តពិនិត្យតាមដានស្ថានភាពសុខភាពរបស់ពិរុទ្ធជនក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ ខណៈដែលខ្លួនទទួលបានការសំណុំរឿងនេះ។

ខ. សំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ និង សំណុំរឿង០០៤

៣៥ កិច្ចស៊ើបសួរក្នុងសំណុំរឿង០០៣ និង ០០៤ ត្រូវបានផ្ដើមក្រោយពីដីកាបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរត្រូវបានដាក់ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិក្នុងឆ្នាំ២០១៩។ បន្ទាប់មក សំណុំរឿង០០៤ ត្រូវបានបំបែកជាបីសំណុំរឿងពោលគឺ៖ សំណុំរឿង០០៤/០១ ពាក់ព័ន្ធនឹង អ៊ឹម ថែម សំណុំរឿង០០៤/២ ពាក់ព័ន្ធនឹង អោ អាន និង សំណុំរឿង០០៤ ពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿងប្រឆាំងនឹង យឹម ទិត្យ ដែលនៅសេសសល់។

៣៦ នៅថ្ងៃទី២៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាក់ទិននឹងយុត្តាធិការបុគ្គលក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០១ប្រឆាំងនឹង អ៊ឹម ថែម។ សេចក្តីសម្រេចរបស់សហ

ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដែលថា អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញពុំមានយុត្តាធិការនោះ គឺចាត់ទុកជាបានការដែល ជាការបញ្ចប់ដំណើរការនីតិវិធីតុលាការក្នុងសំណុំរឿងនេះ។

៣៧ រង់ចាំរហូតដល់មានសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយថាតើសំណុំរឿងទាំងអស់ ឬណាមួយនៃសំណុំរឿង ០០៣ សំណុំរឿង ០០៤/០២ និង សំណុំរឿង០០៤ ត្រូវបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះ ទើបអាចមានការប៉ាន់ប្រមាណ លើពេលវេលាដែលត្រូវការដើម្បីបញ្ចប់សវនាការទាំងនេះ។ ការវាយតម្លៃទៅលើពេលវេលា ដែលត្រូវ ការអាចនឹងពឹងផ្អែកលើចំនួនចុងចោទនិង ភាពស្មុគស្មាញនៃច្បាប់និងអង្គហេតុនៃបទចោទក្នុងរូបមាន ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះផង។

V. ផែនការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខ

ក. សំណុំរឿង០០២/០២

៣៨ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលព្យាករនៅពេលនេះថា រយៈពេល និង ធនធានដែលប៉ាន់ប្រមាណទុក សម្រាប់បណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ពីសំណាក់ភាគីណាមួយ គឺទំនងជា មានកម្រិតដូចទៅនឹងសំណុំរឿង០០២/០១ដែរ។

៣៩ បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗត្រូវបានដាក់ប្រឆាំងនឹងសម្រង់សាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២នៅថ្ងៃទី១៩ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលកំពុងពិចារណាសម្រេចទៅលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ នេះ ដែលនឹងសម្រេចក្នុងពេលសមស្រប និង អនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង អ.វ.ត.ក ដែលអនុញ្ញាតឱ្យ មានពេលវេលាចំនួន៣ខែ ដើម្បីចេញសេចក្តីសម្រេចនោះ។ ក្នុងកាលៈទេសៈពិសេស រយៈពេលនេះ អាចត្រូវពន្យារដល់៤ខែ។

ខ. សំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/ ០២ និងសំណុំរឿង០០៤

៤០ ប្រសិនបើសំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង០០៤/០២ សំណុំរឿង០០៤ បន្តទៅមុខរហូតដល់ដំណាក់ កាលជំនុំជម្រះនោះ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ភ្លាមៗ ឬបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះ សាលាដំបូងអាចកើតឡើង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដោយហេតុថាយើងមិនដឹងថាសំណុំរឿងណា មួយដំណើរការរហូតដល់ដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ និងមិនដឹងពីបទចោទណាខ្លះនោះ វាហាក់ដូចជា

ឆាប់ពេកក្នុងការផ្តល់នូវការប៉ាន់ស្មានចំពោះពេលវេលាដែលតម្រូវក្នុងការសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខណាដែលសំណុំរឿងពាក់ព័ន្ធ។

VI. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៤១ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ចំនួនមួយត្រូវបានសម្រេចនៅក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ ក្នុងកំឡុងត្រីមាសនេះដោយមានការជូនដំណឹងអំពីការដាក់សំណៅបកប្រែជាភាសាខ្មែរនៃដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមអន្តរជាតិ និង សំណៅបកប្រែជាភាសាខ្មែរនៃដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមជាតិ។

៤២ សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៩ យើងរំពឹងថានឹងសម្រេចបានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗចំនួន២ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ គឺ (i) ការចេញសាលក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង។ (ii) កាលបរិច្ឆេទសម្រាប់បណ្តឹងសាទុក្ខ ប្រឆាំងនឹងសាលក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង។ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ចំនួន២ក៏នឹងត្រូវបានសម្រេចគឺ(iii) ការជូនដំណឹងអំពីការបកប្រែដីកាដោះស្រាយ (ការបកប្រែជាភាសាខ្មែរនូវដីកាដោះស្រាយ របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិនិងការបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសនូវដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ)ក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ប្រឆាំងនឹង មាស មុត។ (iv) សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយជាមួយនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង ០០៣។ ជាងនេះទៀត ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ចំនួនមួយនឹងត្រូវបានសម្រេចនៅក្នុងសំណុំរឿង សំណុំរឿង០០៤/០២ និង សំណុំរឿង០០៤ គឺ (v) សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកា ដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ ប្រឆាំងនឹង អេក អាន និង (vi)ការចេញដីកាដោះស្រាយ ក្នុងសំណុំរឿង០០៤ ទាក់ទងនឹង យីម ទិត្យ ជាមួយនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ថាត្រូវបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី។

៤៣ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២០ យើងរំពឹងថានឹងសម្រេចបានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់២ គឺ (vii) ការចេញសេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ជាមួយនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ និង (viii) ការចេញសាលដីកាក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ដោយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល។

- ៤៤ ក្នុងករណីដែលសំណុំរឿង០០៣ សំណុំរឿង ០០៤/០២ និង សំណុំរឿង០០៤ ត្រូវបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះ
ទាំងមូល ឬដោយផ្នែក ពេលវេលាកំណត់សម្រាប់សំណុំរឿងទាំងនេះនឹងត្រូវព្យាករនៅពេលនោះ។
- ៤៥ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗដែលបានព្យាករ មានបង្ហាញជូនក្នុងតារាងដែលភ្ជាប់ជាមួយនឹងផែនការនេះ។

តារាងកំណត់ពេលវេលាតាមការគ្រោងទុកដែលរួមមានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ កំណែលើកទី ១៩ - ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨

សំណុំរឿង	២០១៧				២០១៨				២០១៩				២០២០			
	ត្រីមាស១	ត្រីមាស២	ត្រីមាស៣	ត្រីមាស៤	ត្រីមាស១	ត្រីមាស២	ត្រីមាស៣	ត្រីមាស៤	ត្រីមាស១	ត្រីមាស២	ត្រីមាស៣	ត្រីមាស៤	ត្រីមាស១	ត្រីមាស២	ត្រីមាស៣	ត្រីមាស៤
សំណុំរឿង២០០២/០២	ដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ								ដំណាក់កាលបណ្តឹងសាទុក្ខ							
	(ក)				(ខ)				(គ)				(ឃ)			
(ក) រសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សារដ្ឋបាល																
(ខ) សាលក្រម - រសេចក្តីសន្លឹក និងផ្នែកសាច់ប្រកប																
(គ) សាលក្រម - សំណើបញ្ជូនបណ្តឹងសាទុក្ខ																
(ឃ) កាលបរិច្ឆេទកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងសាទុក្ខ																
(ង) សាលក្រម																
សំណុំរឿង២០០៣	ដំណាក់កាលរៀបចំសវនកម្ម								បណ្តឹងទទួលបានប្រគល់ជូន							
បាត បុត					(ក)				(ខ)				(ឃ)			
សំណុំរឿង២០០៤/០២	ដំណាក់កាលរៀបចំសវនកម្ម								បណ្តឹងទទួលបានប្រគល់ជូន							
រោ រោធិ					(ក)				(ខ)				(ឃ)			
សំណុំរឿង២០០៥	ដំណាក់កាលរៀបចំសវនកម្ម								បណ្តឹងទទួលបានប្រគល់ជូន							
ប្រឹក្សា ទី១					(ក)				(ខ)				(ឃ)			

(៦) ដឹកនាំការប្រឡងដាច់ដោយឡែកតែមួយភាសា

(៥) ដឹកនាំណែនាំគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកជាភាគរាងដ៏ធ្ងន់ និងភាគរាងខ្លី

(ជ) ដឹកនាំនិរន្តរ៍ស្រាវជ្រាវ

(៣) គោតកីសក្សម្នាក់ រស់នៅក្នុងសង្កាត់ ០១ ភូមិ ០២ ឃុំ ០៣ ស្រុក ០៤ ខេត្ត ០៥ ដែលមានឈ្មោះ ០៦ ។